

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1931 — STEVILKA 1.

Plemenito človečanstvo

»Slišali ste, da se je stari reklo: Ne ubijaj! Kdor pa ubija, bo kriv sodbe. — Jaz vam pa rečem: Vsak, kdor se jezi nad svojim bratom, je kriv sodbe. Kdor pa reče svojemu bratu: raka! — je kriv zbora. Kdor pa svojemu bratu reče: norec! — je kriv peklenskega ognja.»

To je bilo novo, kar je Kristus postavil na mesto stare judovske religije zakonov in postav: smisel božjega otroštva, plemenito zavest, čistost duše. In to novo razlaga Gospod na raznih primerih ob roki deset božjih zapovedi.

»Ne ubijaj!« pravi peta zapoved in postava je potem določala kazni, ki jih naj morilec trpi.

Kako pa človek postane morilec? V duši surovega človeka tiči strahoten nagon krvoločnosti. Ali nisi tudi ti kot nezrel deček zasledil v sebi take fantazije? Ali se ni morebiti v vojnem času marsikdo naslajal na grozotnih poročilih, pa je še mislil, da je miroljuben človek? Pred 150 leti so hudodelce javno usmrčevali in ljudje so trumoma hiteli gledat in so se pri tem naslajali.

Speči nagon krvoločnosti zbuja poželenje k udejstvovanju. Eden mori iz poželenja po blagu, drugi mori iz nasprotstva, tretji mori iz maščevanja.

Nagon krvoločnosti na zunaj zadržuje strah; kajti ta nagon je boječ. In dokler so nizkotni in boječi ljudje, ki pa nagibajo h krvoločnosti, mora ta nagon zadrževati le strah pred kaznijo. Toda s tem nagon še ni premagan. Prav tiho se zadrží v človekovi

notranjosti in poskuša, kdaj bi neka znovan mogel prodreti na dan in se izživeti. In tedaj z vso močjo buti na dan in se spozabi ter se iztrga moči zakona.

Sramota je za človeka, da svojih moči in nagnjenj ne more sam obvladati, da mu mora pomagati zunanji zakon, da ga mora policija varovati pred njim samim in soljudi tudi pred njim. Toliko prostosti, pa tudi oblasti nad seboj bi moral imeti, da bi ga ne bilo treba na vrvice voditi!

Pa pogledjmo, če ta nagon ni mogoče tudi drugače premagati! O, pač. Ta nagon je treba najprej spoznati in ga poiskati v temnem brlogu, kjer se skriva, namreč: v moji notranjosti. Sam ga moram prijeti in premagati ter ga usužnjiti višjemu v meni, plemstvu otroštva božjega.

V notranjosti ždi ta nagon, navidez neškodljiv kot jeza nasproti bližnjemu, kot nevoščljivost ali sovraštvo. Le poglej ob priliki vase, prijatelj! Le imej pogum, da si pogledaš z njim iz oči v oči! Saj ti tega demona niti ni treba daleč iskati, v tebi je in iz tvoje notranjosti laja na vse one, ki se na videz v življenju bolje imajo kot pa ti; na onega soseda, ki te je razžalil z nepremišljeno besedo, morebiti celo s šalo. A iz tebe laja z žaljivimi besedami, s psovskami. Zna prijeti, kakor pravi demon in te je že razdražil, da si ves divji. O, še za morileca te bo naredil, če ne boš pazil!

Dokler puščiš ta nagon, da divja v tebi, toliko časa si ti suženj zakona. In tudi moraš biti; saj je najbolje, če ti dene verige na roke, ker svojo prostost boš zlorabil in jo sam uničil.

Ali pa bi se morebiti rad oprostil postave? Dobro, postaneš celo lahko gospodar zakona! Iztrebi iz sebe grdi nagon krvoločnosti! A kako? S tem, da lepo, plemenito, božje postaviš na mesto nizkotnega, živalskega! Pa kaj je ono božje? Ona ljubezen, ki pomaga, ki nanovo ustvarja, ki na mesto nizkotnega nagona postavi živo idejo, na mesto poželenja velikodušno žrtev za splošnost, na mesto jeze sveto navdušenje.

Poželenje, jeza, maščevalnost, to je živalsko v tebi; v tem si podoben živalim, zverem. Če pa se potrudiš, da ustanoviš srečo, da pričneš z delom v človeški zajednici in živem občestvu, pa pokažeš svojo zmožnost, ki je vsa skrivnostna, s katero se dvigneš iz narave v drugo smer, v višino.

Kako boš torej obvladal strast krvoločnosti v sebi? — Bodi gospodar nad svojo jezo; vadi se, jo premagati! Vadi se, si kaj odpovedati in združuj se z drugimi v živo skupnost! Lepa je beseda: Ta se ima v oblasti.

Zagonetno se nam to zdi, da se more imeti človek v oblasti, da more biti močnejši kakor je, da more sebe premagati. Žival slepo sledi svojim nagonom, človek pa jih more obvladati z močjo, ki je v njem. To moč pa je treba negovati in gojiti.

Ali res tega ne znaš? Ali nisi močnejši od tvojih moči? Prijatelj, potem nisi nikoli občutil veselja zmage nam samim seboj! Podoben si otroku, ki je bil prelen, da bi se bil naučil hoditi.

Verjeti moraš sam vase, da si tega zmožen, in sicer trdno verjeti. Pa ne bodi prizanesljiv s seboj, da bi iskal opravičbe, ko pa napaka v tebi tiči. V tem oziru moraš biti mož!

Ali morebiti misliš, da boš do kaj večjega prišel, če puščiš, da jeza, nevoščljivost vmes govori. Vsak te lahko pregovori in nagne, kamor hoče. Ko pa boš zmagal svoja nagnjenja, potem bo tvoja moč prosta, da boš mogel kaj koristnega storiti za svojo družino, za dom in domovino.

Za'raj tako težko?

Ni ga dela na kmetih, ki bi se ga vobče tako neradi in tako težko lotili, kakor je obdelovanje sadnega drevja. Nobenega opravka pri raznih kmetijskih panogah tako radi in nekako brez skrbi ne odlašamo in končno ne odložimo kakor dela in opravila v sadovnjaku.

Ali ni to čudno in v prvem hipu neumljivo? Naš kmet, ki je vendar tako marljiv in do skrajnosti delaven, ki tako vestno obdela polje, vinograd in oskrbuje živino — **s a d n o d r e v j e** pa tako rad zanemari in pušča v nemar leta in leta!

Razlagati se da to takole: Do novejšega časa je bilo sadjarstvo skoro povsod najbolj postranska panoga. Žal, da je tako marsikje še dandanes. S tem pridelkom se ni računalo in prav zato se tudi nihče ni kaj prida brigal za drevje in njegovo nego. K tej brezbriznosti je pripomglo pa še neko izjemno svojstvo sadnega drevesa. Skoro pri vseh drugih kulturnih rastlinah je pridelek popolnoma zavisen od obdelovanja. Brez nekega določnega dela ni pridelka. Sadno drevo pa v dobrih letinah vendarle nekaj donese tudi brez obdelovanja. To ljudi zavaja, da premnogi še dandanes mislijo, da sadnega drevja res ni treba obdelovati.

Za današnje čase je pa to velika in usodna zmeta. Večkrat smo že pisali o tem, da so današnje prilike za sadjarstvo povsem drugačne nego so bile še pred nedavnim časom. Danes sadjarstvo ni zadnji, ampak za mnoge pokrajine prvi in poglobilni vir dohodkov, ker daje največ čistega dobička. Kdor bo to pomislil, gotovo ne bo več omalovaževal obdelovanja, ampak se bo nemudoma lotil vseh tistih del, ki smo jih opisali v člankih o obdelovanju sadnega drevja.

Pa to še ni vse. Dandanes ni vseeno kakšno sadje pridelamo. Kakovost kvaliteta odločuje cenoo. Če hočem pa pridelati sadje prve kaa-

Pošlilite naročnino!

kovosti — torej pravilno in popolno razvito, lepo barvano in brez napak, je pa obdelovanje sadnega drevja tudi iz tega razloga neogibno potrebno. Na neobdelanem drevju je prilično ena tretjina dobrega, dve tretjini pa slabega pridelka, na dobro in redno obdelanem drevju je pa razmerje med lepim, dobrim pa slabim, neokusnim neprimerno ugodneje.

Kdo bo torej še nadalje tako nespartan, da bo zanemarjal tisto panogo, ki mu največ obeta in s katero bi si najlaže izboljšal svoj položaj! Komur to noče v glavo, mu ni pomagati. Prihodnjost ga bo izučila, kako napačno je ravnal, ko ni upošteval pametnih nasvetov.

Pa kako lahko je to obdelovanje v primeri z drugimi kmetijskimi panogami! Ali je težko sedajle, čez zimo, pregledati vse sadno drevje in osnažiti, kar je zanemarjenega, razredčiti, kar je pregostega, namazati in obrizgati s primerno tekočino, kar hočemo ubraniti pred zajedavci, pognojiti z gnojnico in drugimi gnojili, kar ni bilo že morebiti leta in leta pognojeno, pripraviti jame za nove nasade, naročiti sadno drevje itd?! Pameten sadjar bo skrbel tudi za primerno čtivo in pobudo. Zelo bo rad prebiral, zlasti sedaj pozimi, sadjarske knjige in časopise. H.

Znano je, s kako težavo jemljemo vase ricinovo olje, kadar je treba, pa bodisi otroci, ali pa tudi odrasli. A vendar je stvar enostavna: Izplakni si usta z kolikor mogoče vročo vodo in to parkrat ponovi, nato pi hitro vzemi olje. Vročna voda namreč usta tako razgreje, da se ricinovo olje ne prijema in gladko zdrkne po grlu.

*
Še bolj enostavno pa je, ako ricinovo olje pomešamo s stepenim beljakom enega jajca. Olje postane tako brez okusa.

*
Ako se ti kolca, pritisni desni palec v dlan leve roke ter zadržuj dihanje.

Otroci in slaščice

Tudi po kmetih se je žal že razpasla navada, da matere peko ali celo kupujejo otrokom ob raznih prilikah sladkarije (piškote, sladkorčke, čokolado itd.). Ta razvada izvira seveda iz mest, kjer za vsakim oglom trgovina, ki ima naprodaj nešteto vrst takega blaga, ki zavede marsikatero dobrosrčno in ljubečo mamico, da kupi svojim malčkom semtertja kakšno posladčico, katerih se seveda otroci takoj navadijo in jih hočejo potem imeti ob vsaki priliki.

Tu je treba pomniti tole: Telesni ustroj otroka potrebuje sladkor; toda vedeti moramo, koliko naj ga dobi, v kakšni obliki in kdaj! Običajne sladkarije, ki jih vsi poznamo, vsebujejo sicer veliko sladkorja, vendar v obliki, ki človeškemu organizmu ni prikladna. Bela moka in beljeni sladkor sta glavni sestavini teh sladkih dobrot, manjkajo pa jim važne rudninske snovi in staničnina, ki pospešuje prebavo in krepi zobovje. Ostanki takih sladkarij se prilepijo na zobe in začno tam vreti (posebno ponoči), nastajajoče kisline pa razdenejo zobno sklenino. Saj je vendar vsakomur znano, da ljudem, ki jedo mnogo sladkarij, radi gnijejo zobje. Pa še nekaj! Vsi tisti, ki uživajo mnogo sladkega peciva iz bele moke, so bledični, imajo rumenkasto, včasih rumeno-modrikasto in nečisto kožo. Isto, kar smo povedali o pecivu, velja tudi za čokolado in bonbone.

Toda, dajmo otrokom sladkorja v drugačni obliki! Najprikladnejši sladkor za uživanje je v s a d j u. Hruške, češplje, jabolka itd. vsebujejo sladkor v pravih obliki in razmerju ter imajo v sebi tudi snovi, potrebne za pravilno prehrano, kakor rudninske soli, sadne kisline, staničnino in vitamine. Pozimi, ko gre za sveže sadje bolj trda, pa posezimo kar po s u h e m s a d j u, ki ima obilo sladkorja in je najboljša slaščica za otroke. Suhe češplje, hruške, jabolčne krljice, morda še malo fig in suhega ali kon-

serviranega grozdja, pa imajo naši malčki popolnoma dovolj sladkih dobrot.

Ne dajjmo otrokom sladkarij nikdar v času med enim in drugim obedom. Otrok se jih najé, in opoldne pri kosilu seveda nima teka. Pač pa lahko dajemo otrokom za malo južino suho sadje, ki jim ne pokvari teka kakor sladkarije.

Otrok, ki dobi na ta način dovolj sladkorja, ne bo hrepenel po drugih, malovrednih sladkarijah ter bo ostal vedno čil in zdrav. S. H.

Dr. Ant. Breclj:

Protin ali putika

Revmatičnim sklepnim boleznim in skrnini je podoben protin ali putika (giht), ki se z njimi neredkokdaj zamenjuje in istoveti. Vendar je protin čisto drugačna napaka in svojevrstna bolezen. Res, da napada protin navadno tudi sklepe in druge gibalne naprave v telesu, kakor udaica ali skrnina, vendar je med njimi bistvena razlika v postanku, razvoju, posledicah in — zdravljenju ter preprečevanju.

Med našim kmetskim in delavskim ljudstvom je protin bolj redka bolezen, ker je »gospodska« v tem zmislu, ker se loteva in muči ljudi, ki dobro in obilno jedo, a telesno malo delajo. Ze zavoljo razpoznave z navidezno sličnimi boleznimi je razpravica potrebna tudi na tem mestu, še bolj pa radi utehe v naših težkih časih, ko marsikdo izmed siromakov in garavtov vidi in zavida komu srečo, ki je pa v resnici ni, ne v brezdelju ne v obilju.

Bistvo protina in vzroki.

Ze zdravnikom za dobe starorimskega razkošja je bil znan protin, in bolniki s protinom ali putiko, recimo jim putikarji, so prišli kot smešne prikazni v zbudljivih igrach na rimski oder pač zavoljo znane zveze te bolezni z nasladnim življenjem. Pred poldrugsto leti so odkrili učenjaki sečno kislino, jo našli v vseh primerih protinastih bolezenskih izprememb. v telesu in tako ugotovili, da je protin v vzročni zvezi s sečno kislino.

Kaj pa je sečna kislina?

Naše telo se primerja glede načina obratovanja s parnim strojem, z razliko seveda, da vsebuje človeški stroj tudi strojnika. Za pogon treba obema kuriva, človeškemu stroju pa še gradiva za strojnika. Vršenje v parnem stroju je gorenje — naglo spajanje kuriva s kisikom, vršenje v našem telesu je tudi gorenje, samo bolj počasno spajanje hranivih snovi s kisikom. Gorenje daje obe-

ma strojema toploto in delavno moč, snovni preostanki gorenja so plinasti ogljikov dvokis in pepel ali žlindra. Kako se znebi parni stroj teh izgorin, vemo. Človeški stroj oddaja ogljikov dvokis z izdihavanjem, kako pa se trebi drugih izgorin — pepela in žindre.

Kri donša hrano vsem delom in delcem telesa, kjer se vporablja, kri odnaša izgorine — ogljikov dvokis v pljuča, pepel in žlindro v raztopljeni obliki v obisti ali ledvice, ki izločajo te snovi v obliki seča ali scalne vode. Seč je raztopnina raznih snovi — iztrebkov našega telesa, najvažnejši sestavini sta sečina in sečna kislina kot končni razpadlini beljakovin v našem telesu. Sečina se kaj lahko izloča, ker je lahko raztopna v vodi, s sečno kislino pa so večkrat težave radi njene težke raztopnosti. Kolikrat se kdo brez potrebe presraši, ko opazi v svojem seču, ki ga je spustil čistega, čez nekaj časa na dnu posode zmrvljeni opeki podobno usedlino, ki je sečna kislina v obliki soli. Pri vročinskih boleznih in močnem potenju je seč gost zavoljo sečne kisline. Sečna kislina se mnogokdaj seseda že v obistih ali sečnem mehuru ter tvori sečni pesek in sečne kamne, ki povzročajo kajpada razne neprilike.

Ako pa se nabira že v krvi obilo sečne kisline zavoljo neprimerne hrane ali pa zaradi motenj v presnovi ali izmeni snovi ali ako se obisti tako pokvarijo, da ne izločajo sečne kisline v zadostni meri, se useda sečna kislina kaj rada po telesu srolah, najraje v sklepih in okoli njih, pa tudi v koži. Sečna kislina povzroča na teh mestih vnetja in trajne okvare. Na napadenih mestih je oraziti kmalu manjše ali večje grče, ki vsebujejo sečno kislino. Take grče in grčice vidimo okoli sklepov in v koži (pogostoma na uhljih), delajo se pa tudi v notranjosti telesa, na raznem drobju, ne brez škode.

Razvidno je torej protin bolezen v zvezi s presnovo našega telesa in sicer zavoljo sečne kisline, razpadline nekih beljakovin, ki se tvorijo v preveliki množini zavoljo preobilne hrane ali ker zastajajo v telesu iz kakršnihkoli vzrokov. Tako se pojavlja protin z okvarjenimi obistmi, kar je bolj redko v naših razmerah, češče pri potomcih putikarjev, torej pri ljudeh s prirojeno oslabelostjo presnove ali občutljivostjo za škodljivost v hrani, največkrat pa pri dobroživcih, ki se preobkldajo z užitki, a jih ne morejo iztrošiti.

Protin ali putika vtegne nastopiti v vsaki življenjski dobi, opazili so jo celo pri dedno obremenjenih otrocih, a to so le redke izjeme kakor tudi prvi pojav te bolezni v starejši dobi; za protin je značilno, da se pojavlja v najkrenkejši dobi življenja med 30. in 50. letom, v polovici primerov tam okoli 40. leta.

Glede spola ni posebne razlike, v enakih razmerah napada bolezen moške in žen-

ske v enaki meri. Dejansko oboleva zavoljo protina več možgan, ker so možgi bolj izpostavljeni škodljivostim in nagnjeni k škodljivim razvadam.

Izmed poklicnih škodljivosti je treba omeniti svinec, ki imajo z njim opraviti črkostavci, pleskarji in še drugi obrtniki. Svinec je strup, ki razdeva poleg drugih organov tudi obisti, da ne morejo izločati sečne kisline v zadostni meri.

Med strupi z enakomernim učinkom stoje v prvi vrsti opojne pijače. Učenjaki so ugotovili, da so za postanek putike posebno nevarna močna vina in težko pivo, se skorajda bolj od žganjin.

Kot glavni in najbolj pogostni vzrok protinu pa velja že iz starih časov — razkošno življenje z obilno ter preslastno hrano in nezadostnim gibanjem. Niso vsa hraniva v enaki meri škodljiva. Kakor bo kasneje povedano, vsebujejo večinoma mesnine one kvarne snovi, ki povzročajo putiko, druga hraniva v manjši meri ali celo nič. To pa je kaj lahko umvno. Glavna sestavina mesnin so beljakovine, beljakovine v hrani pa so potrebne in namenjene v prvi vrsti za sestavo našega telesa, za rast telesa, dokler je še človek v tisti dobi, in za nato meščanje obrabljenih delcev telesa. Potrebščina našega telesa po beljakovinah kot telotvornih snoveh je izredno majhna, tam okoli 60 g ali samo 6 dkg na dan za odraslega in delavnega človeka. Vse kar je več, je ne samo odveč, marveč tudi kot nepotrebno in težje vporabno telo škodljivo, ker moti in obremenjuje notranjo presnovo v telesu ter povzroča porast sečne kisline v drobovju in krvi — torej protin. So pa beljakovine, ki so neškodljive v tem pogledu, kakor bo razvidno iz nadaljnjih vrstic. Vse škode, izhajajoče iz preobilne hranitve se znatno zmanjšajo in celo porazgube, ako močan jedec krepko dela in zaužije hrano sproti iztroši v mišičnem gibanju. (Konec prihodnjič.)

Praktična navodila

Par kapljice limone na riž, ko se kuha, pa se ne bo sprijel in bolj belo barvo bo dobil.

Riž, ješprenjček, fižol itd. itd. se rad prismsodi in vsa jed je uničena. Namaži dno lonca z masčobo, pa se ti ni bati, da bi se kaj takega pripetilo, četudi malo dalj časa postojiš pri sedli.

Ako kuhaš ubito jajce, dodeni vodi malo žlice kisa in vsebina jajca se ne bo izcedila iz lupine.

Pred uporabo namaži novo emajlirano posodo znotraj z maslom, pa prevlaka (glazura) ne bo razpokala in odpadla.

Ako se pri šivanju s strojem ubodeš, tako da krvaviš in blago, ki ga imaš v roki, onesnažiš, namaži preko madežev vlažnega škroba (šterke), počakaj da se posuši, nato pa s krtačo odstraniš.

Naše gospodinje jajca navadno »stepejo« z vilicami ali pa imajo za to pripravno mehanično orodje. Zelo hitro in enostavno se doseže namen na ta način: Vzemi čist in suh kozarec, ubij vanj jajce, pokrij z belim papirjem, nato pa hitro tresi v rokah. Ako dodaš še malo sladkorja, bo še preje gotovo.

Jajca se preizkušajo glede svežosti tudi na ta način, da jih položimo v vodo. Ako se široki konec postavi kvizku, jajce ni sveže.

Najbolje opereš steklenico, ako naliješ vanjo mrzlega čaja ter pustiš stati. Nato dobro pretresi in izplakni in steklenica bo popolnoma čista.

Kis je izvrstno sredstvo za umivanje oken in tudi muhe se ne bodo prijemale stekla.

Cvetice bodo dalj časa ostale sveže v kozarcu, ako se vodi, v kateri stoje, doda par drobnih koščkov belega mila.

Kadar kuhaš meso stare kokeši, ali tudi kako drugo trdo meso, dodaj v lonec par drobcev sode. Pusti naj meso počasi vre in meso bo mehko.

Kadar kuhaš šunko, pusti jo v isti vodi, dokler se popolnoma ne shladi.

Zelo zarjaveli jekleni predmeti se dajo dobro očistiti s kisom in soljo. Nato pa z mehko krpo oribatil.

Cinkasta posoda se najbolj očisti z jesihom pomešanim s kreda. Nato jo je treba splakniti in suho obrirati.

*

Usnje, ki je dobilo madeže, se osnaži na ta način, da se namaže z mešanico lanenega olja (skuhano in shlajeno) in enako množino kisa. Odrgni z mehko krpo.

*

Z vročim kisom se hitro odstrani-jo madeži od apna.

*

Najboljše in tudi najcenejše sredstvo za čiščenje kovinastih predmetov je bukov pepel.

*

Znano je, da kis oživi barve. Vsakemu litru vode, v kateri izplakuješ obleke, bluze itd., dodaj malo žlico kisa, nato dobro izžemi ter hitro posuši.

*

Kadar hlače pričenjajo na kolenih kazati nelepe takozvane »mehove«, jih obrnemo ter na znotranji strani samo na kolenih zmočimo, nato pa obtežimo. Ako imamo priliko, jih damo v stiskalnico. To ponavljamo toliko časa, da bodo hlače zopet kakor nove.

*

Nove zastore, rjuhe in drugo belo blago, je prvokrat težko oprati, ker vsebuje apno. Namoči blago celo noč v topli vodi, kateri dodaj dve pesti soli.

Razno

g Izvoz prašičev v Grčijo. Naš kmetijski minister je posredoval pri grški vladi, da bi ta dovolila nemoten uvoz prašičev v Grčijo iz neokuzenih krajev. Prepoved in omejenost uvoza naj bi grška vlada izvajala po odredbah pogodbe o živinskih boleznih, določenih v veterinarski pogodbi z Grško. V južnih krajih naše države je namreč do 150.000 prašičev, godnih za klanje, ki jih je treba čimprej izvoziti.

g Izvoz jabolk. Na podlagi poročil kmetijskega ministrstva je bilo letos izvoženih veliko število vagonov jabolk ne samo iz dravske banovine, ampak tudi iz južnih pokrajin naše države. Tako je šlo iz srbske Požege nad 1000, iz Čačka 250, iz Toplice okrog 100 in iz dravske banovine okrog 800 vagonov jabolk. Računa se, da bo znašal izvoz jabolk v tekočem letu iz naše države skoro 1 in pol milijarde Din.

r Razvoj jetike podpiraš pri živini, če hleva redno ne snažiš. Vsak dan poberi z vilami odpadke, ki jih pa ne nakladaj na kup v hlevski kot, temveč spravi na gnojišče. Očisti tudi zlebove, po katerih se odceja scalnica. Nikomur ni prijetno, če stopi v onesnažen hlev, in tudi živali v n'em ni dobro. Ker se bacili v takih hlevih radi razvijajo, dobi živina lahko jetiko. Gnoj in scalnica se razkrajata posebno v poletnih mesecih ter osmradita ves hlev. V takem prostoru se živina onesnaži, kožno izhlapevanje se zmanjša in navadno oboli; tudi parklji. Če nočeš imeti neprijetnosti, drži hlev čist in snažen.

r Topovi največjega kalibra. Sv. Ignacij Lojola je gledal pred seboj ves svet razdeljen v dve armadi. Na eni strani Kristus in verniki, na drugi satan in njegovi privrženci. Med tema armadama je vedni boj. Moderno orožje, kot topovi največjega kalibra v tej boju, služi časopisje. Kdor brezbožno, svobodomiselnostno časopisje podpira, vliiva topove in krogle za boj proti Kristusu... je v službi armade Antikristove.

Ako te čebela piči, odrgni takoj s prerezano limono. Ne bo ne bolelo in ne oteklo.

Riž bo imel boljši okus, ako ga opereš v vroči, mesto v mrzli vodi.

Naročite »Slovenca« na ogled!
Naslov: Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

3: a : n : a : š : e : m : a : l : e :

Sirota Drečček

(Nadaljevanje.)

Cerkev je bila že odprta. Drečček si kar ni upal čez prag. Tedaj je zaslišal po cerkvi korake, ki so hoteli proti vratom. Jernej je bil, ki se mu je čudno mudilo. Drečče je mislil ravno umakniti se in se pognati od praga za zid, ko ga je opazil Jernej, skočil za njim in ga ujel za suknjič.

»Čakaj ti paglavec, ti si Jezuščka vzell« je butil v otroka stari mežnar in ga trdo prijel za roko. Dreččku so odpovedale vse moči in izpod suknjiča je padel v sneg Jezušček. Fantek je ostal kakor pribit na mestu in ni mogel izdavit iz sebe niti besedice. Jernej pa se je sklonil in pobral Jezuščka. Z eno roko ga je čistil snega, z drugo pa je držal fanta za roko, da bi mu ne mogel ulti. Ali Drečček ni mislil na beg. Saj mu je bilo, da niti noge ni mogel premakniti.

»Zakaj si ga vzell« se je zadril Jernej nad Dreččkom.

Drečček v jok. Šele zdaj so solze našle pot iz oči. Seveda ni mogel fant med jokom prav ničesar povedati, ker solze so lile vedno bolj, tako da se je še Jerneju pričel smiliti.

»Boga hvali, da si ga prinesel nazaj, predno so opazili gospod župnik. Sicer bi ti slaba predla. Jaz jim ne bom povedal, ker si bil tako priden in si ga vrnil. Ali za v drugo si zapomni, da je krasti greh in da te bodo žendarji vzeli, če boš kradel.«

»Koga bodo žendarji vzeli, Jernej?« se je nenadoma oglasil župnikov glas izza cerkvenega zidu. Zgodaj so vstali gospod župnik in ravno so čuli zadnje besede Jernejeve, ko so stopili k cerkvi. In še so videli, da drži Jernej nekaj v roki, z drugo pa pesti otroka, ki joče na glas.

Gredo bliže in si ogledajo obadva, ki sta v zadregi. Drečček zajoče na

glas, poklekne pred gospoda župnika, dvigne roki in zaprosi:

»Gospod župnik, saj ne bom nikdar več, nikoli več!«

Duhovni gospod začuden gledajo, dokler jim Jernej ne pojasni, kaj se je bilo zgodilo. Gospod dvignejo zajokanega Dreččka kvišku, mu pogledajo ostro v obraz in ga trdo vprašajo:

»Povej, zakaj si storil to?«

»Ker ste rekli v šoli, da je ta Jezušček kakor pravi!« izdavi Drečček.

»Ali nimaš doma svoje štalice?«

»Imam, pa je Jezušček tako umazan in ne morem k njemu moliti!«

Gospod župnik so vedeli dovolj. Videli so v nedolžno, nepokvarjeno srce otrokovo in brali v njem, da ni imel slabe misli. In so se spomnili, kaj in kako so ga učili v šoli. Sklonili so se k jokajočemu dečku:

»Drečček, krasti bi ne bil smell! To je greh! In te Jezušček ne bo imel prav nič rad, če boš še kdaj tako naredil.«

Še malo so pomislili, nato pa prišli dečka za roko in ga peljali seboj v župnišče. Spotoma jim je Drečček povedal vse, kakor je bilo. Zdaj so bili prepričani, da je bila njihova misel prava. In smeje se, so rekli Dreččku, ko so ga pripeljali v svojo sobo in mu pokazali v kot nad pisalno mizo:

»Vidiš, Drečček, tamle so stare jaslice iz cerkve! Ker imaš Jezuščka tako rad, mi je naročil, naj jih tebi dam, da boš lahko molil pred njim! Samo krasti ne smeš nikdar več, pa vedno moraš Jezuščka tako rad imeti, kakor ga imaš zdaj!«

Drečček je samo kimal, samo strmel, ko so mu gospod nalagali jaslice v naročje in ni niti vedel, kako je prišel domov, niti, kako je postavil nad pograd jaslice. Šele čez dolgo se je domislil, da mora v cerkev. Vstal je, še enkrat pogledal po jaslicah in Jezuščka v njih, nato pa je stekel

proti cerkvi, kjer je molil k ljubemu Jezuščku tako pobožno, da se mu je še sveti Jožef v jaslicah prijazno nasmejal.

Mirko Kunčič:

Snažna muca

Bila je deklica, ki je imela grdo napako: nikoli se ni hotela počisteno umiti; raje je hodila okoli umazana.

Kadar je zjutraj ustala in jo je mama peljala k umivalniku, se je jela neusmiljeno vekati in emergati. In ko je mama potegnila z mokro brisačo čez njen obraz, se je držala tako kisló in obupno, kakor da jo kdo živo iz kože dere.

Nekega dne se je kakor ponavadi nemilo drla in se ni pustila na noben način umiti. Mama jo je prišla za roko in jo povedla v kamrico k stolu, na katerem je čepela muca. Pravkar se je bila predramila iz dremavice in se je z jezičkom skrbno lizala po gobčku, po tačicah in po vsem životu. In kjerkoli ji je bila dlaka razmršena, jo je lepo pogladila s tačico.

»Ali vidiš,« je dejala mama, »kako snažna je muca? Ko zleze s svojega ležišča, se umije. Kadar se napoti ven, se umije. Ko se vrne, se umije. Ne trpi najmanjše nesnage na sebi. Sramuj se pred njo! Muca je žival in tako pazi na snago, ti pa si človek in se tako bojiš snage! Najrajši bi umazana kakor dimnikar hodila okoli ...«

In je zanikrno hčerko res postalo strašno sram, ko je videla, kako skrbno in redno si muca snaži telo. To je bolj zaleglo kakor vse materine karajoče besede in njena šiba. Poslej je kar tekmovala z mucó, kdo od njiju bolj spreten in marljiv v umivanju ...

**Ali ste že naročili
„Vrtec“
in
„Angelček“?**

F. Wiedemann-M. K.:

Bog skrbi za vse

Na obronku gozda ležita dva velika kamna. Nešteto ljudi je že šlo tam mimo, a še nihče od njih ni pomislil, da je pod kamnoma vse polno majhnih stanovanj.

Kdo pa stanuje pod kamnoma?

Stanujeta dva lepo zelena martinčka. Stanuje številna družina deževnic. Stanuje nebroj drobnih hroščov in drugih živalc.

Srečno in zadovoljno živijo tam. Ne poznajo medsebojnega prepira in sovraštva. Varni so pred dežjem in viharjem in tudi pred raznimi sovražniki.

Ko zakraljuje starka zina po deželi, odene kamna z mehkim snegom kakor s toplo pernico. Mali prebivalci pod kamnoma se pogrezejo v globoko, trdo spanje in spijo vse dotlejš, da jih spet predrami srebrn klic pomladi.

Tedaj oprezno pokukajo izpod kamnov in če so solnčni žarki že dovolj topli, napravijo svoj prvi izprehod v božji svet. Poiščejo si hrane in ko si potolažijo lačne želodečke, zlezejo spet tamo in zadovoljno v svoj skromni domek nazaj.

In komu se imajo zahvaliti za to srečno in brezskrbno življenje tam odspodaj?

Zahvaliti se imajo ljubemu Bogu, ki skrbi tudi za najmanjše živali v zemlji in pod kamni.

Lenuhov teden

V ponedeljek nič ne delam —
A v torek le igram
Ze v sredo sem tako izdelan
Da ves četrtek sem zaspan.
V petek isto kot v ponedeljek
ponavljam, to najboljše je.
V soboto čakam na nečeljo
da končno odpočijem se.